

Uredništvo in upraviteljstvo v Ptuju
v gledališkem poslopiju.

Štajerc izhaja vsaki drugi petek,
datiran z dne naslednje nedelje.

Sestavki dobrodošli.

Rokopisi se ne vračajo in se morajo
najdalje do ponedeljka pred izdajo do-
tične številke vposlati.

Štajerc.

Posamezna številka velja v Ptuju za
celo leto K 1.— s poštnino K 1.20.
Pri odjemanju več ko 10 številk pri-
meren rabat.

Cena za oznanila za:

1 stran K 32.—, $\frac{1}{2}$ strani K 16.—
 $\frac{1}{4}$ strani K 8.—, $\frac{1}{8}$ strani K 4.—
 $\frac{1}{16}$ strani K 2.—, $\frac{1}{32}$ strani K 1.—
Pri večkratnem oznanilu posebno zni-
žana cena.

Štev. 17.

V Ptuju v nedeljo dne 25. avgusta 1901.

II. letnik.

Kmetje pozor!

Kdor se hoče naročiti na „Štajerca“ za
celo prihodnje leto 1902, in nam z naro-
čilom ob enem tudi pošlje celo naročnino
v znesku 1 krono 20 vin. dobival bode letos
do novega leta naš časnik **zastonj**.

Naši poslanci.

Ljudski prijatelj advokat dr. Rosina in
neodvisni uradnik dr. Ploj, priredila sta
skupaj zadnji čas volilne shode pri sv. Ju-
riju na Ščavnici, v Križevcih, pri sv. To-
mažu nad Ormožem in pri sv. Treh Kra-
ljih, katerih se je le malo kmetov, pač pa ve-
liko duhovnikov, učiteljev in drugih gos-
podov udeležilo. Da bodejo pa vsi kmetje,
kateri nimajo časa in veselja veleumne go-
vore gospodov doktorov poslušat hoditi, ven-

Zakaj je štrbunknil Štajerc Fihposa v Dravo?

(Ponatis dovoljen.)

Dragi bralec, nikar ne skoči iz hlač, ko si zapazil
pri moji sedajšnji povestici nekam čuden naslov. Zvedel
ne bodeš končno nič drugega kakor, kako in zakaj
je Štajerc Fihposa štrbunknil v Dravo. Kdor pa te
povesti verjeti noče, naj se gre solit.

Sedaj poslušajte: Na Spodnjem Štajerskem naha-
jajo se ljudje različnih priimkov. Nekateri se pišejo
Hrvati, drugi Kranjci, tretji Čehi, četrti Švabi i. t. d.;
v Mariboru jejo z veliko žlico Korošci, v Ptuju pa
Štajerci, — da — nekdo hoče rozinast, drugi lojev, med
vsemi temi eden celó brumen biti; mene pa je raz-
svetlil Šušteričev sv. duh, in sem Dolenjec.

Pustimo vse te božje stvarice, čeprav so eni libe-
drugi kikerikalci pri miru, pa skušajmo rajši našim
Štajercem kaj zanimivejšega povedati ter dajmo na-
šima junakoma o kojih tu govoriti hočem primernejša
imena in sicer: eden bodi Štajerc, drugi Fihpos.

Štajerc, junak, rojen v Ptuju v teatru, je sicer

dar vedeli, kaj se je pri teh shodih predi-
galo, hoče jim „Štajerc“ to stvar nepristran-
sko razložiti.

Pri vseh shodih sprejela se je resula-
cija, obstoječa iz desetih točk:

I. Najprvo izrekla se je hofratu Ploju
po njegovih volilcih zahvala, ker je on od
1. januarja, 5000 goldinarjev davčnega de-
narja v svoj žep vtaknil in na stroške
kmetov lenari.

II. Izrekla se je dr. Rosini zahvala po-
sebno zato, ker je bil prestrahopezljiv iti
v deželni zbor in mesto da bi tam zastop-
pal interese slovenskih kmetov, pa kmete
po mariborskem in ptujskem okraju rubil.

III. Navzoči so izjavili, da stojijo na
stališču, „popolne narodne samouprave.“
Ljubi kmet, veš li ti kaj je to? Mi tudi ne!

IV. Zahtevali so, da se na Spodnjem

eno leto starejši, kakor Fihpos bedak, ki ga je nek
„klobasar“ izlegel tam nekje za mariborsko ledrarijo.

Štajerc, junak in kmet, imel je samo enega konja,
Fihpos, bedak in zapeljivec pa štiri konje. Kako sta
ta dva tovariša na zeleni Štajerski eden drugaga lju-
bila, naj pove sledeče:

Skoz celi teden moral je junak Štajerc z enim
konjem pluziti zapeljivcu Fihposu, Fihpos pa za to
Štajercu s štirimi konji en dan — tednu, in to je
bilo v nedeljo. O joj, kako je pokal Štajerc v
nedeljo po vsih petih konjih! Ko je on (Štajerc)
v nedeljo oral z vsemi petimi konji, je solnce ripe-
kalo, zvonovi se veličastno odmevali, ljudje ki so šli
v cerkev poslušat lepo pridigo, bili so praznično na-
pravljeni, on pa je bil zadovoljen ter z bičem pokal
in prigovarjal: „hi, vsih mojih pet konj.“

„Tako ne smeš govoriti,“ zarentačil je Fihpos,
samo eden konj je tvoj.“

„Opusti to“, pravi še Fihpos, če bodeš le še enkrat
tako rekel, bodem tvojega konja udaril po glavi, da
bo na mestu poginil.“

„Nič več ne bodem tako rekel, mu je odgovoril

Štajerskem nastavijo kot uradniki samo domačini. Pritrdimo! ne maramo tudi toliko Kranjcev, ki semkaj prihajajo.

V. Zahtevali so slovensko poljedelsko šolo v Ljutomeru. Živijo!

VI. So zahtevali, da se naj učitelji v mariborskem učiteljskem ničem več ne učijo nemški, da skoz to tudi kmečki otroci ne dobijo več pouka v nemščini. Temu pritrdimo pod pogojem, da gospod Ploj in gospod Rosina, za vsako nemško besedo, ki jo izgovorita, plačata 1 gld. kazni. Tako dolgo pa, dokler govorijo doktori nemški, naj se tudi kmet nemški uči, da ga oni ne bodejo zamogli „našmirati.“

VII. Zahtevali so obrtnih in meščanskih šol, ali nemščine se otroci učiti ne smejo.

VIII. Železnica Dunaj-Noví naj se zgradi.

IX. Volitev po volilnih možeh naj ostane pri starem, kajti če bi kmetje svoje poslance volili naravnost, znala bi Ploj in Rozina propasti.

X. Poslanci naj gledajo na to, da se zadruga od dežele dobro podpirajo. Bravo! Doktor Rozina bo že tako napravil, da bodejo kmetje postali bogati (?) itd.

Dragi kmet, sedaj pa že veš, kje te čevelj tišči in kaj imaš od tvojih poslancev pričakovati. Ni sicer veliko, zato pa je tudi dosti nesmiselnega, kar gospodje zahtevajo.

Ako se bode poslej še kje kakšen shod vršil, pustite gospode govoriti, na koncu

Štajerc. Ali ko so ljudje le zmirom mimo hodili in mu voščili dober dan, se je zopet razveselil in mislil, kako lepo je vendar s petimi konji orati, pa je zopet poknil z bičem in zaklical: „hi, vsi moji konji“; zdaj pa se je Fihpos razsrdil, pograbil kladvo in ubil njegovega konja.

„O joj, sedaj pa nimam več konja!“ zajokal je Štajerc. Poznej je svojega ubitega konja udrl iz kože, kožo na vetru posušil, spravil v žakelj in se ž njo podal v mesto, kjer jo je hotel prodati.

Imel je dolgo pot, moral je skoz temni gozd, kjer ga je dohitela nevitha; zašel je in predno je zadel pravo pot, nastala je tema, v mesto ni mogel več, domov bilo je predaleč.

Tikom pota stala pa je kmečka pristava; polke na oknih so bile od zunaj priperte, luč pa je vendar malo na prosto svetila . . . Tukaj si bodem vendarle prenočevanja izprosil,“ si misli naš kožonosec in potrka.

Kmetica je odprla; ali ko je zvedela, kaj ta popotnik zahteva, mu je rekla, naj gre le dalje, nje-

govora pa naj vstane en kmet in predlaga sledečo resolucijo, katero je znašal „Štajerc“:

Naj se naredi postava, da se:

I. Nobenega kmeta zaradi zaostalih davkov ali dolgov ne prežene iz hiše, kakor tudi, da se mu ne sme vzeti živina.

II. Denarji, ki so na kmečkih posestvih intabulirani, se ne smejo čez 4 odstotke obrestovati, ker posestvo tudi več ne nese.

III. Vse advokatstvo naj se odpravi (ali pa nastavijo advokati od države plačani), prepirne stvari naj sodnik, ko je stranke zaslišal, sam izpelje, brez da bi vmes kak advokat posegati smel.

IV. Posojilnicam naj se prepove, dobrostojnost intabulirati na posestvo.

V. Vpelje naj se državna zavarovalnica za ogenj in škodo po toči.

VI. Vsak kmet, ki je skoz 40 let svoje davke plačeval redno, naj ima pravico do letnega penzjona 300 goldinarjev.

VII. Gospodje duhovniki naj bodejo dobro plačani od države, da ne bodejo zmirom okoli kmetov beračili.

VIII. Pri podedovanju kmetijstva, ki ga je izročil oče sinu, naj se ne plača nič kak desetek.

IX. Zemljiški davek naj se odpravi; kmet naj plača samo kakor meščan dohodninski davek, ako njegovi dohodki znašajo več kakor 600 goldinarjev na leto.

X. Uradniki in advokati naj se od volilne pravice izključijo.

nega moža ni doma, ona pa tujcev ne sme čez noč sprejeti.

No, toraj pa moram kar od zunaj ležati, si misli popotnik; kmetica pa mu je vrata zaloputnila pred nosom.

Blizu te hiše stala je velika kopica sena, med kopico in hišo pa mali skedenj z nizko, ploščnato streho.

Tu gori bom prenočil, domisli si Štajerc, ko vse to ogleda; to bode izvrstna postelja, štorčija me tudi ne bo vzela, četudi blizu gnezdi.

Splezal je na skedenj, poiskal mehkejši prostor, da bi lažje spal. Ali leseni polki pri oknih niso dobro zapirali in on je naravnost prav lahko kukal v sobo, v sobo gospodinje, ki ga je ravnokar zapodila.

V sobi pogrnjena je bila velika miza, na mizi pa vino in velika riba; pri mizi pa sta sedela kmetica in mežnar in nikdo drugi, ona mu je natakala, on pa nabadal ribo, kakor bi bil kvatern petek pol leta dolg, saj na ribe je bil požrešen, kakor „Fihpos“ na „Štajerca“.

XI. Mi zatevamo odpravo vinske carinske klavzule, povišanje carine na uvozna vina, žito in živino kakor meddeželno colino z Ogersko za živino, žito in vino.

XII. Mi zahtevamo odpravo volilne pravice veleposestva za deželni in državni zbor, uvedenje direktne volilne pravice, pri kateri naj na vsakih 50.000 prebivalcev pride eden državni, na vsakih 20.000 prebivalcev eden deželni poslanec.

Tako, dragi kmet, jim povej, kadar prišes do te prilike, saj vendar vidiš kako te voji zastopniki leto za letom vodijo samo na nos.

Abstinenca.

Klerikalci imeli bodejo v Mariboru dne 22. avgusta shod zaupnih mož. Prišli bodejo tje vsi duhovniki, veliko advokatov in tudi nekaj bolanih kmetov, ki se bodejo posvetovali, kako bi se ubogemu slovenskemu kmetu pomagalo. Tudi naši deželni poslanci se bodejo shoda udeležili in oni so se za trdno odločili svoje deželnozborske mandate odložiti in ne več kandidirati, ako ne bodejo smeli več abstinence nadaljevati. Tudi nikakor nočejo iti v Gradec! zato pa so usnovali program ali revolucijo ali resolucijo, ali kako se že imenuje, in hočejo v desetih točkah vse to odločiti kar za nas kmete dobrega spoznajo. No, to resolucijo smo mi že dosti opisali, mi bi samo še radi razložili, kako bodejo vse to izpeljali ali dosegli, ako sploh v deželnem zboru ne prikažejo. Najpriprosi kmet, ki ni prav nič učen, ve, da če ima pri sebi kaj denarja, mora iti k sodniji, in ako potrebuje denarja, mora iti v posojilnico ali šparkaso, in če ga ne pa li doma, potem se ne zgodi tudi nič.

Kakšen švindel je toraj to, ko naši poslanci zas-

Oj, ko bi mogel tudi jaz kaj od tega dobiti? Mislim si je naš popotnik in pomolil svoj nos še bolj proti oknu. Tudi mastni kolač je med tem zagledal na mizi! Ja, to imata lep praznik!

Kar zasliši nekoga po cesti jahati naravnost proti domu; to je bil mož kmetice, ki je ravno prihajal domov.

Bil je ta gospodar sicer dober človek, ali imel je tudi čudno lastnost, da ni mogel videti kakega mežnarja, če ga je le kje zagledal, bil je ves divji. Zato je mežnar samo takrat k kmetici prišel, če je vedel, da gospodarja ni doma, kmetica pa mu je tudi vsakokrat postregla z vsem, kar je pri hiši imela najljubšega. Ko sta toraj zapazila, da prihaja domov gospodar, sta se močno prestrašila, in kmetica se je brž zamislila, in mežnarja skrila v prazno kišto, ker je vedela, da njen mož mežnarja ne more videti. Medtem, ko je mežnar kobacal v kišto, je gospodinja skrila hitro vse jedi iz mize, vino in pečenke djala

nujejo velik program, v deželni zbor pa ne grejo? Mislijo ti gospodje, da to kaj pomaga, ako pri Sv. Juriju, Križevcih in pri Sv. Tomažu vpijejo, v Gradcu pa ust ne odprejo? Kar so naši poslanci po teh okrajih govorili, vsega tega v Gradcu nič ne zvedo, kajti pri shodih niso bili, in na Gornjem Štajerskem slovenskih časnikov ne znajo brati. Ali naj morebiti „Štajerc“ to resolucijo gospoda dr. Rosina prestavi in pošlje v Gradec? No, to bi se nam Nemci lepo smejali! Čast in ugled slovenskega naroda zahteva, da se zahteve slovenskega ljudstva na pravem prostoru in po izvoljenih poslancih zastopajo.

Državni poslanci morejo toraj v državnem zboru, deželni poslanci pa v deželnem zboru nastopiti in naše prošnje predlagati. Ako tega ne storijo, potem smejo svoje mandate mirno odložiti, saj je dosti slovenskih mož na Spodnjem Štajerskem, ki bodejo imeli toliko korajže, se v Gradec peljati in tam govoriti, ne pa samo pri Sv. Juriju, Križevcih in Sv. Tomažu, kakor to delajo sedajšnji poslanci.

Vojna v Južni Afriki.

Sedaj ima se na bojišču nekaj posebnega zgoditi. Angleški vojskovodja Kitchener izdal je proklamacijo, v kateri zahteva, da se Buri do 15. septembra vdajo, sicer bodejo zgnani ali pa postreljeni. Radi te proklamacije pa je nastalo celo na Angleškem hudo gibanje. Vrše se shodi raznih društev, ki protestujejo proti tej proklamaciji in zahtevajo, naj se prekličče. Botha je zagrozil, da postreli vse ujete Angleže, ako bo Kitchener svoje grožnje uresničeval. Krüger izda protest, v katerem pravi, da so za nadaljne dogodke odgovorne evropske velevlasti, ki trpe molče, kako Angleži teptajo mednarodno vojno pravo. Iz Londona poročajo, da hoče baje napraviti angleška vlada utrdbe po deželi, v te utrdbe pa nastaniti 6000 Kafrov. Lord Kitchener hoče sam zgrabiti Botho, ki stoji s 4000 možmi na meji dežele Zulov, blizu Nondwenija. Burski general Emmet

kar v peč; ker če bi mož to zapazil bi vedel, kaj vse to pomeni.

„Oh ja!“ zdihoval je sedaj Štajerc gor na skednju, ko je videl, kako so vse te jedi z mize zginile.

„Kdo je tam na skednju?“ vprašal je gospodar, ko je zagledal tam nekaj migati. „Zakaj ležiš tam? pojdi rajši doli z menoj v sobo.“

Tedaj je pripovedoval Štajerc, kako je zgrešil pot in prosil če bi smel ostati čez noč.

„Kajpada,“ mu privoli kmet, „ali preje morava dobiti kaj za jesti!“

Gospodinja sprejela je oba jako prijazno, pogrnila dolgo mizo in jima dala veliko skledo kaše. Kmet bil je tudi lačen in jedel z velikim apetitom, ali Štajerc se ni mogel premagati, da bi ne mislil na slastno pečenko, veliko ribo in potvico, kar vse je gospodinja skrila v peč.

(Dalje sledi.)